

Thomas Elholm & Birgit Feldtmann (Eds.):
Criminal Jurisdiction. A Nordic Perspective
DJØF Publishing 2014

Den internationella straffrätten är ett intressant rättsområde som numera också är ganska brett. I de nordiska länderna har fokus under senare år närmast varit på straffrätten inom Europeiska unionen. Med tanke på dess betydelse – också nationellt sett – och dess utveckling har detta varit befogat. Men det finns också mer klassiska internationellt straffrättsliga frågor som förtjänar att bli uppmärksammade och till dem hör onekligen den straffrättsliga jurisdiktionen. För en tid sedan anmälde jag i denna tidskrift (NTfK 2015, s 303-305) Dan Helenius doktorsavhandling, *Straffrättslig jurisdiktion* (Helsingfors 2014). Denna bokanmälan gäller en annan bok som utkom samma år: en nordisk antologi publicerad på engelska om regleringen av den straffrättsliga jurisdiktionen i de nordiska länderna.

Bokens upplägg är enkelt. Först presenteras de jurisdiktionsrättsliga reglerna i de nordiska länderna. Det är positivt att alla fem länder behandlas, alltså Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Därefter finns ett sammanfattande kapitel som beskriver aktuella trender med en analys som ställer den gällande nordiska regleringen i ett bredare internationellt perspektiv.

Bokens författare utgör ett framstående kollektiv. Danmark behandlas av Karin Cornils (som under en lång tidsrymd var referent med ansvar för Norden vid Max-Planck-institutet i Freiburg) och numera framlidne professorn i straffrätt vid Köpenhamns universitet, Vagn Greve. Finland behandlas av Annika Suominen, som med en juristexamen från Finland år 2010 blev doktor i juridik vid Universitetet i Bergen med en avhandling om principen om ömsesidigt erkännande inom EU-straffrätten (*The Principle of Mutual Recognition in Cooperation in Criminal Matters. A study of the principle in four frameworkdecisions and in the implementation legislation in the Nordic Member States*, Intersentia 2011). Hon har också skrivit det bidrag som behandlar Norge. Island behandlas av Ragnheidur Bragadóttir som är professor i straffrätt vid universitetet i Reykjavik, medan också det bidrag som gäller Sverige är skrivet av Karin Cornils. Den avslutande granskningen är skriven av de två personer som också har redigerat den, Thomas Elholm och Birgit Feldtmann, professor respektive lektor i straffrätt vid Syddansk universitet i Odense, han med bl.a. en doktorsavhandling och flera andra publikationer om EU-straffrätt och hon med flera skrifter inom den komparativa straffrätten.

De landsspecifika beskrivningarna om regleringen av den straffrättsliga jurisdiktionen är alla skrivna efter en gemensam schablon. Först en beskrivning av det som kallas »en allmän bas« (General Basis). Där behandlas frågor som klassificeringen av de jurisdiktionsrättsliga reglerna som antingen processuella eller (materiellt) straffrättsliga (och i detta avseende finns det inte en nordisk enhetlighet), en schematisk beskrivning av de skilda jurisdiktionsreglerna, förhållandet mellan jurisdiktionsreglerna och de andra straffrättsliga bestämmelsernas utsträckning, den främmande rättens betydelse, betydelsen av domar i annan stat och frågor avseende åtalsregleringen. Därefter behandlas de skilda jurisdiktionsreglerna mer i detalj.

Det finns avgjord en fördel med lands specifika beskrivningar som följer samma mall. För läsaren blir det enklare att göra jämförelser. En annan fråga är om mallen som har använts är den mest optimala. I detta fall bestämdes mallen, enligt uppgifter som lämnas i förordet, gemensamt av författarna, men mycket med ledning av det bidrag som gäller Danmark som redan tidigare hade publicerats av Karin Cornils och Vagn Greve (och som i bearbetad och utvidgad form medtagits i den nya antologin), samt en annan tidigare rapport som Karin Cornils hade utarbetat avseende Sverige – också den i reviderad form intagen i antologin.

Jag har inte anledning att granska de landsspecifika rapporterna mer detaljerat i denna anmälan. Det finns likheter, men också betydande skillnader mellan ländernas regler. Men jag vill komma med en kritisk anmärkning. Alla beskrivningar av de gällande jurisdiktionsreglerna är mycket deskriptiva, med avsaknad av en mer kritisk analys. Också detta kan försvaras, med argumentet att *just det* är hela avsikten med den. Men själv hade jag gärna sett mer information om den nationella debatt som i flera fall har förts i de nordiska länderna om jurisdiktionsfrågor – inte minst om alla lagstiftningsinitiativ som syftat till att utvidga den egna statens jurisdiktion, och då ofta med en starkt ökad användning av universalitetsprincipen och ett avskaffande av kravet på dubbel straffbarhet. Nu begränsas den mer kritiska analysen till det som finns i det avslutande sammanfattande bidraget av Thomas Elholm och Birgit Feldtmann.

Det avslutande bidraget med sammanfattningen och den internationella perspektiveringen försvarar väl sin plats. Detta bidrag är också antologins längsta och i det tas också upp sådana frågor som inte närmare har behandlats i de landsspecifika beskrivningarna, t.ex. frågor om den internationella straffrättsliga rättshjälpen och om EU:s jurisdiktionsreglering. Jag har inte större invändningar mot innehållet i detta avsnitt, men hela analysen av jurisdiktionsfrågorna i Norden skulle ha blivit mer fullödiga om de nationella avsnitten också skulle ha innehållit mer kritisk analys och mer hänvisningar till nationell debatt.

Min sista anmärkning är att jag gärna skulle ha sett en fullständig förteckning över vetenskapliga nordiska verk som behandlar de straffrättsliga jurisdiktionsfrågorna och andra närliggande frågor inkluderat i antologin – helt oberoende av om man i texten refererat till dem eller inte. Det skulle ha varit en god hjälpreda för andra forskare med intresse för ämnet. Men allt i allt är jag positiv till antologin om straffrättslig jurisdiktion i Norden. Det är en fin presentation om en viktig fråga för en internationell läsekrets.

Per Ole Träskman